

ANY V

NÚM. 187

BARCELONA 25 MARS 1892

9 mai
1892

Encarnacion Fabra

CRÓNICA

LA ópera del mestre Puccini, *Edgar*, que acaba de representarse en lo teatro Real de Madrid, no es nova, puig fá dos anys vá estrenarse en la Scala de Milán, pero avuy á raiz de ferse en Madrid la prempsa se 'n ha ocupat ab gran extensió, discutint calurosament lo seu éxit. Es curiosa la biografía del mestre Giacomo Puccini, que donémá continuació.

Nasqué l' any 1859 en la ciutat de Lucca (Italia) y seguint las tradicions de sa familia, vá dedicarse á la música ingressant en lo Conservatori de Milán y essent mes tart pensionat per la reyna Margarida de Saboya. Foren sos professors Bazzini y Ponchielli.

Quan Puccini terminá la carrera, va trobarse sense bens de fortuna y desd' aquell moment se afanyá pera donarse á coneixer en lo teatro, y al efecte quan la casa Sonzogno vá obrir un concurs pera premiar dugas óperas en un acte, concurs igual al que feu coneixer després á Mascagni per sa *Cavalleria rusticana*, Puccini composá una ópera, *Le Villi* pera enviar al Certámen, en qual composició trevallá febrilment esperant ab ánsia lo fallo del jurat y alimentant grans il·lusions per sa obra.

Peró 'l Tribunal vá dar son veredicté adjudicant lo premi á dugas óperas que mes tart s' estrenaren sens éxit, deixant deserta *Le Villi*; després lo mateix Jurat, tal vegada per no desayrar tan obertament als compositors carbassajats, creá una recompensa en metálich y també lo desgraciat Puccini fou excluit de la recompensa.... ¡Ell que necessitava 'ls diners pera alimentarse!

Vivía arrastrant una vida de privacions, quan un día lo célebre Arrigo Boito, autor del *Mefistófele*, vegé la partitura de *Le Villi*, y tant li cridá l' atenció que iniciá una subscripció pera que la ópera de Puccini s' estrenés en lo *Dal Verme*, de Milán.

S' estrená *Le Villi*... y son autor alcansá un triomf. Son nom desseguida fou popular en Italia. La nit del estreno Puccini portava tota sa fortuna á la butxaca: ¡40 céntims! pero al següent día, Ricordi li comprá la hermosa partitura per 2,000 pesetas.

Es inútil dir que 'l pobre mestre cregué tornarse boig al trovarse amo absolut d' aquella *gran* fortuna. Pero mes que aquells diners li valgué lo ferse un nom, puig desd' allavors, *Le Villi* se ha cantat innumerales vegadas, y sempre ab éxit, en Austria, Russia y América del Sur.

La segona ópera de Puccini es *Edgar*, que ha valgut á son autor moltes ovacions, gran prestigi entre 'ls compositors de *nota* y sobre tot l' antitessis de sa vida que pertava en los comensos de sa carrera; una hermosa posició.

Las biografías dels génis, generalment s' assemblan; comensan ab núvols negres, pero lo talent, que á pesar

de tot molts cops triunfa, prompte entreveu nous horitzons y acaba de guarirse sempre sota 'l blau del cel pur; baix los pléchs de la felicitat.

Y aquesta es la compensació de la vida.

DOCTOR GERONI.

DOLORA

I
Si á un casat sa muller vilment enganya
é ignora son engany,
es ludibri del mon: d' éll se 'n fa escarni,
signantlo per imbécil allá ahont vá.

II
Pro, á la dona infidel, falsa y perjura
los homes inhumans,
per egoisme sols, millor que honrada
la agasatjan sa falta sancionant.

IGNASI IGLESIAS.

Curiositats

PER AMOR AL ART

(HISTÓRICH)

AMBRÓS Thomás, l' autor de *Hamlet* posseheix en Argenteuil una hermosa casa de camp, plena de curiositats y de obras de art.

En 1870, á la aproximació dels prussians Ambrós Thomás no pogué trasladar á temps sos tresors. Arriaren los enemíchs. París sigué sitiad, y durant lo siti tingué lo compositor lo sentiment de saber que sa casa estava en poder del exercit alemany.

En un dels primers días del siti se presentá un jove oficial del Estat Major prussiá en la casa de Ambrós Thomás, y preguntá al guarda:

—¿A qui perteneix aquesta casa?

—A Mr. Ambrós Thomás.

—¿A Mr. Ambrós Thomás, lo compositor?

—Sí.

Lo oficial permanece pensatiu un instant, y trayent de sa elegante cartera una targeta escrigué en ella ab llapis duas paraulas y la tirá per sota la porta, tancada pel compositor mateix, puig lo guarda habitava un pabelló independent; sortí sens dir una paraula y escrigué en la porta ab guix algunas paraulas en alemany.

Allavors succehí una cosa molt estranya. Mentres totas las demás casas sigueren ocupadas, la de Ambrós Thomás permaneixia solitaria. Passaren quinze días y la guarnició cambiá y sigué reemplassada per un altra; mes los oficials que anaren á la casa de camp del compositor se 'n anaren després de haber llegit la inscripció de la porta.

Ab gran assombro del guarda, tantas vegadas com se presentaren oficials á la casa, tantas vegadas se 'n entornaren després de haber llegit la famosa inscripció.

Inmediatament de firmarse l' armistici corregué Ambrós Thomás á sa casa de camp pensant trovarla en ruinas. Estava intacta, obrí la porta y trobá la targeta del oficial enemích ab aqueixas paraulas: "Nebot de Meyerbeer".

PLÁCIT ROSÉS.

La Truets y la Estripa-gorros

NOVELA ERÓTICA-POSITIVISTA

Sapiguda per los "baixos" y aplaudida per los "alts"

CAPITUL II.

Il·lusions.—*Los vehins.*—«*Vanitas vanitatum*».—*Casament.*—*Desencant.*—*Nuolada.*—*Tempesta.*—*Naixement de la Estripa-gorros.*

I.

Aixís que simpatisan *un y una* atrets per una força misteriosa, lo cor del *un* y l' *altra* no reposa fins tocar á lo cercol de la lluna.

La *Laya*, que no l' ayma ni una engruna se mostra ab lo *Marqués* molt amorosa, puig pensa que si logra ser sa esposa lo carro detindrà de la *Fortuna*.

Fentli pusturas de ignocenta nena al rich *don Policarpio* no abandona de orgull y pretensions tot' ella plena.

La *Tia* entrada en lo *piset* li dona y á *Sant Daniel* (1) promet una *Novena* un cop los tirin daltabaix la trona, (2)

II.

¿Qui pot privá als vehins que tafanejin; indaguin, inspeccionin y vigilin, critiquin, analisin y esverinin, esbombin sens pietat y xarrotejin?

Quan dos enamorats hi ha que festeigin tenint vehins, ja cal que se espavilin, si no volen que aquets los *aniquilin* y ab enredos y xismes los marejin;

Al sapiguer per boca de la *Tia* que un *Marqués* á la *Laya* festejava lo *carrer de las Molas* tot bullia,

á tot' hora y per tot d' aixó 's tractava y com lo vehinat papiro no podia afanyós á lo *gat cinch peus buscava*.

III.

Si avans era orgullosa la *Layeta* més ho sigué tenint per nuvi un home que á mes de noble y carregat de moma, fincas tenia al *Prat* y á la *Bordeta*;

portava la cotilla mes estreta, mitxas de seda y polissón de goma, y si al cap no 's posá barret ab ploma sols vá ser per no estarhi encare seta.

Lo front alt, superbiosa la mirada, parlar imperatiu, posats de reina lluhia y com que aixó á tothom enfada,

aquells que de la llengua en fan un' eyna ¡Prou tenian ben be *feyna talladal* (si acás lo murmurar es una *feyna*)

IV.

¡Per fi arribá lo día del casori! La *Layeta*, la hermosa sarrellera, deixá de ser *Vestal* y ser soltera y no crech que per xó cap noya plori;

Armaren los *vehins* un ribombori, La *núvia* anava blanca, al seu derrera *Don Policarpio* ab guants, frach y *xistera* y la *Tia* cantant lo *gori-gori*.

Sis cotxes, convidats una *patrulla*, molts *bolados*, molts crits y molta goma y al últim com final de la *casulla*,

en lo *Tálem-Nupcial*, seguint la *broma* posaren tot seguit *fil* á la *agulla*, y 'l que 's cregui enganyat, que vagi á *Roma* (3)

V.

Al més just que 'l *vicari* las *absoltas* cantá á la hermosa *Laya*, va compendra que era sa *sort*, *bugada sensa cendra* (4) y 'l tál *Don Palicarpio* un *Carnestolast*

Cegada per l' orgull igual que molts vengué 'l cor quan lo cor ningú pot vendre y encare que la *cosa* era mol tendre ja 'l cervell li donava giravoltas.

»Ser hicendada y rica.—¡Ni pensarhi!
»Tindre cotxe y criats.—¿Com poguer ferho?
»Ser reina de la *moda*:—¡Quin desvaril

»Lo seu marit imbecil á mes serho
»era fill de un *barber* de *Sant Hilari*
»de apellido *Marqués*... ¡Lladrel! ¡Embustero!

VI.

La *Layeta* tenint tan *altas miras* al veures de aquest modo ensarronada, promogué tan terrible etsaguellada que fins n' hi había per llogar cadiras.

Llensava per la boca y los ulls iras lo mateix que lleona apresonada; y á no ser impossible, tal vegada n' hauria fet del *brétol* deu mil tiras.

Pero éll pera calmar lo seu deliri —¿Vols pendre un *polvo*... de rapé?—li deya y deixat de donarme mes martiri...

La beyata tia cent *novenas feya* á *Sant Roch*, á *Sant Pau* y *Sant Baldiri*... y 'l *carrer de las Molas* en pés reya...

JOSEPH M.ª CODOLSA.

1 Sant Daniel, advocat de los impossibles, se venera en la iglesia de Sta. Ana.

2 De tirar las amonestacions, se'n diu vulgarment tirar trona avall.

3 A Roma per la penitencia.

4 Bugada sensa cendra, treu la roba molt confosa.

—(Seguirá)

MADRIT, PATRIA DEL SABRE

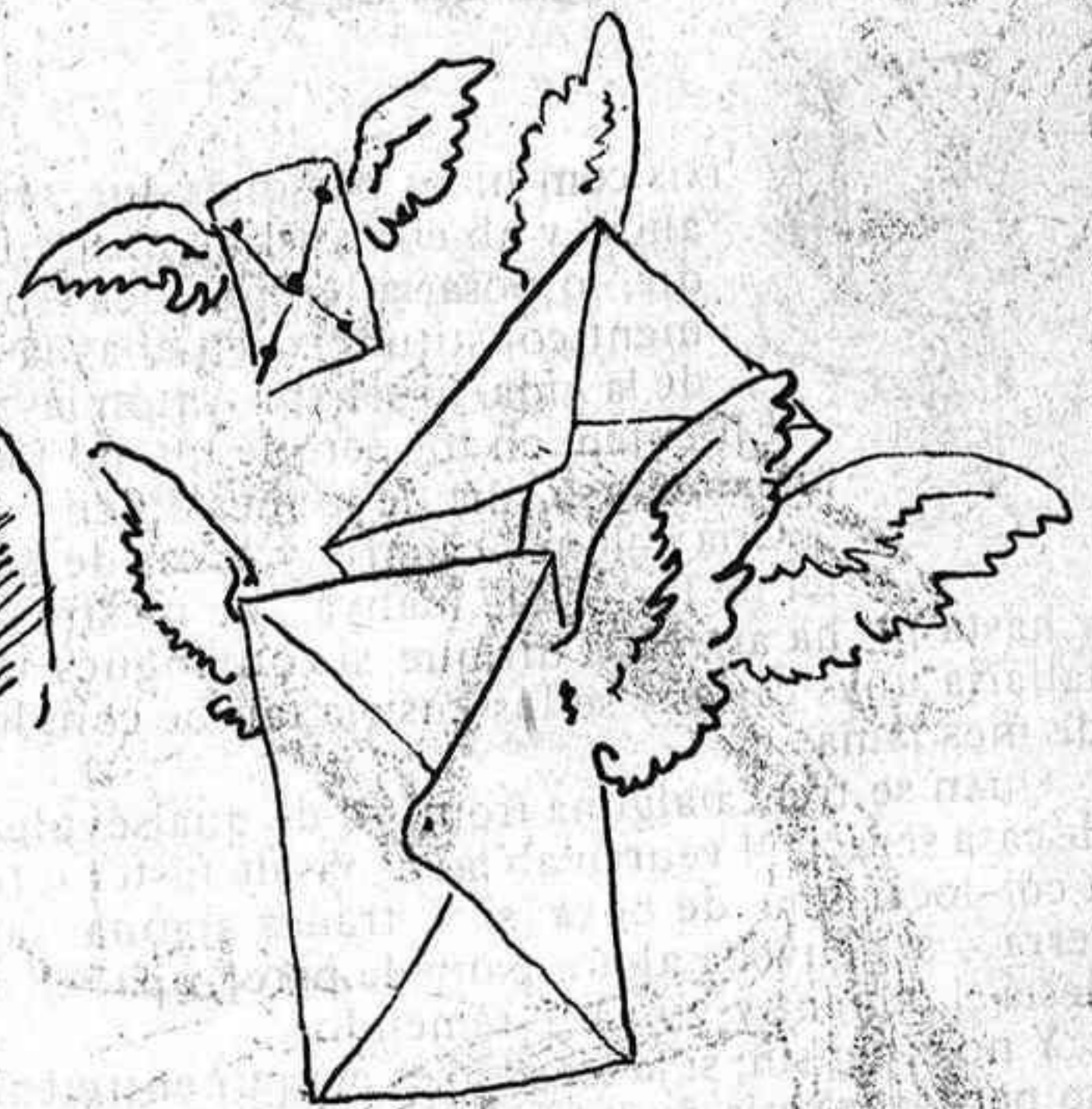
Fico
AC

Han acatat la costum
de bàtters per una qüestió;
un Clarín, donant mal só,
un Fray Candil, dant mal llum
y un Delgado, prim de rahó.

LA PITJOR HUELGA

Los carters rumian y ningú 'ls
hi treu del cap la huelga.

De manera, que si avans *volavan* las cartas,

ara no sabém lo qué passará.

Se parla pel prompt de sustuirlos per municipals,
en qual cas nos sembla que 'l poble 'n protestará.

Lo senyor Antón

ixís com hi ha personas que tenen una afició y ab ella casi bé mitj viuen, es dir, lo posarla en práctica continuament constituheix en ellas la meytat de la vida. lo senyor Antón las te totas.

Ell enten en tot perquè tot ho toca; bé ó malament se surt de lo mes difícil.

Cria colóms, canaris y cucas de seda; saber de fuster, de manyá, de mestre de casas y hasta m' ha arribat á dir que si convingués també 's tallaria unas calsas y se las cusiria tan bé com lo sastre de mes fama.

Quan se trenca alguna frontissa de qualsevulga porta de casa sèva, ja 'l veuréu ab las eynas de fuster tornantne á col·locar una de nova; si 's trenca alguna rajola de terra ó s' aclivella algún pany de paret, apa, ell mateix desfá 'l ciment y vinga 'l remendo.

Y no 's pensin; si fa tot aixó es per pur entreteniment, no per tacanyeria de pagar l' adob á un del ofici, perquè á mes de no tenir res de avaro conta ab una rendeta de dos mil duros l' any que, per viure com un reyató, éll, la dona y minyoneta d' aquestas sense pretensions, ne te de sobra.

La sèva dona á dintre casa, llevat de dirigir las operacions culinárias y ajudar á la minyona á repassar la roba, pot ben dirse que no 's cuyda de res mes. Las altrás feynas domèstiques se las parteixen la minyona y lo senyor Antón; pero aquest sempre s' emporta las de mes compromís.

Hasta sab de guisar; pero no exerceix sas habilitats mes que en días de grans festas, verbi-gracia per Nadal, la Pasqua, lo sant d' éll y la mitja taronja, y de tant en tant en algún dinar extraordinari.

De bon matí, per llá las sis en estiu y á quarts de vuyt en hivern, lo senyor Antón já está de peus á terra, y després de refrescarse las potèncias (com ne diu éll del rentarse) sa primera visita es per los colóms, los canaris y las cucas de seda, que al cap del any de las crias ne treu una pila de dineróns qu' ell destina á gastos imprevistos y alimentació dels animals que te á casa. (No es cap alusió). Després de dedicarse un xich á cuydar las bestio'as com per exemple, posar aygua als colóms (y de setmana en setmana treurer la *colomassa*), omplir la menjadora dels canaris y col·locar fullas de nouera frescas á las cucas, prén la xacolata ab torrada y si li passa pel cap després acompanya la criada á la Boqueria á comprar peix...

Aixó de si es viu ó mort també ho sab coneixer; compra uns llussos que pot ben dirse que encare 's ventan la ventresca ab la qua, y quan van á dojo porta unas llagostas á casa que pel camí no fan mes que caragolar-se de tan vivas com si tinguessen dolor de ventre.

Per xó 'l dia que vol entrar de peix vá á la pescateria ab la minyona á fi d' estar ben segú de que no 'l menja estantís. Si éll no se 'l vegés al eóve del peixater no 'n menjaría pás.

Quan torna á casa tot ho veuréu en ordre. Si quan entra hi ha una cadira que avansi un páam de la filera del recibidor, ja la posa bé com si fossen un rengle de soldats. Un paper de terra 'l recull, una bolva la bufa, una taca en las rajolas desseguit la fá fregar per la minyona; en una paraula, la casa del Senyor Antón pot ben lleparse—com vulgarment se diu.—Ell es massa meticulós ab las sévas cosas per deixarlas sens ordre.

Si li vegessen lo rebost... ¡oh!, es un verdader *colmado*; de tot hi ha, pero distribuít ab una simetria y acusat tanta netedat com si estigués tot dintre aparadors. En lo primer estant hi ha pernills, butitarras tendras

durant la matansa, llangonissas tot l' any, potets de conservas, una panera d' ous de confiansa, *latas* de escabeig y altrás cosetas de la secció d' ultramarinos; lo segón está destinat al café, al thé, al sucre picat y de terrós y á las herbas medicinals, pero cada cosa dintre 'l seu corresponent calaixó ab un lletreret que ho classifica tot; y en lo tercer estant del rebost hi ha lo *celler*; garrafas de garnaxa del Ampurdá, moscatell de Alella, malvasia de Sitjes, usual del Priorat y algunas ampollas de diferents licors pera quan té alguna visita poguerli oferir una copeta de aquell bé de Déu.

Jo créch que 'l rebost no 'l té pas mellor provehit cap arxi-millonari, y no 's cregan que 'l senyor Antón siga un golut esclau de la manduca, no senyors; ell ho te per tenirho tot en gros, per adornar lo rebost, per si li passa pel cap tastá algún bossi de tal ó qual cosa, pero no per abusarne; de cap manera, permet á casa sèva l' abús de rés; y després es alló qu' éll diu:—Quan mes se veu una cosa menos se desitja—Y lo senyor Antón que veu continuament aquella tenda d' ultramarinos ni menos ne fá cas.

Lo seu génit es afable y per xó te molts amichs y may ha renyit ab cap; ab tots conserva amistat però no intimtat; es comedit y metódich en tot, observa una regla com las comunitats religiosas; si un día comensa un trevall á las vuyt del dematí, tingan per segur que diariament, fins que l' acabi, se posará á trevallar á la mateixa hora en aquella tasca. Diu moltas vegadas:—Empleant tants quarts diaris en una ocupació pot partirse 'l dia fentne moltas de diferents sense fatigarse may lo cos ab una de continua.

Deurá aquesta maxima sèva esser vritat perquè casi may ha estat malalt; está grás y fresch, te un clatell molsut com los de aquells frares que 'ns pintan, respira salut per tots sos poros; es casi bé l' antitèssis de la sèva dona, la pobra senyora Manela bastant flaqueta y débil de construcció que acostuma á estar malalta un cop cada mes y malaltissa tot lo resto del any. Pero, vaja, may son malalties de gran cuydado. Ajuda molt á portar la complexió d' una persona un bon régimen de vida—un *regiment*, que 'n diu la criada del senyor Antón quan té que repetir aquesta paraula.

Lo senyor Antón, á pesar de la regla que observa, alguna vegada també 's permet lo luxu de infringirla, pero per un día y no mes; per exemple, fer un día de camp, y encare te excusa: éll diu—Lo que 's pert d' estómach se guanya en higiene; un día de camp, es vritat que equival á un petit estrago, una extralimitació de la costúm que tal vegada pot portar una indigestió, però aixó 's cura ab una purgueta; en cambi l' exercici de las camas revifa lo cós fentlo sortir de sa habitual apatia, y aquesta gimnástica deixondeix sempre algún sentit endormiscat. Tot en aquest mon, te la sèva compensació.

En quant á la política lo bon home may s' ha volgut embolicar á pesar de professar una idea, la de la llibertat. Sempre que volen conquerirlo pera que siga d' algun cassino respon que prous mals de cap te á casa sèva ab las crias, y s' excusa de ingresar obertament en cap partit. Una vegada fins li varen oferir la presidencia d' una fracció prometentli ferlo sortir regidor en las eleccions properas, pero éll, ferm com una barra de ferro, vá expolsarse als ofertors.

Mes de quatre cops m' ha dit posantse sério:

—A mí, que m' agradan las cosas tan sanceras, me venen ab la xeringa de brindarme ser d' un *partit*. Potsé si que 'm *partirian* lo cap á forsa de disgustos y la butxaca á cópia de sangradas.

Y no 'l treuhen de aquesta idea.

Després varen *tentejarlo* una colla d' amichs d' aquell temps de la *Camància* per veurer si lograven ferlo ser d' una Societat de quintas, pero 'l senyor Antón, que trova aquest negoci molt repulsiu per las patotas que s' hi fan, vá refusar ab energia.

A éll may l' *arrenclarán* de casa séva; es un verdader home casulá; quan no necessitan d' éll los colóms, los canaris y las cucas ni altras feynas d' interior, passa algun rato al escriptori.

Lo senyor Antón es, en mitj de son caràcter apocat, bastant intel·ligent en matèria de *lletras*. Sab la història de bastants paissos, no ignora tampòch las evolucions de las guerras civils, llegeix ab gust las novelas realistas de 'n Zola y en Daudet y li agradan las místicas poesias de Mossen Cinto Verdeguer (¡quin contrast!) En un armari vell que li serveix de biblioteca hi té la major part de las obras d' en Perez Galdós y d' en Pereda; llibres de poesias catalanas, entre ells lo grandios poema *Mallorca cristiana* del malaguanyat Calvet, las tragédias d' en Guimerá y los dramas d' Echegaray. Hasta éll (lo senyor Antón) alguna vegada, quan no

tenia tants cabells blanchs y mes humor, s' había atrevit, aixó sí, sense pretensió, á compondre alguns versets. Encare 'n guarda uns; son los que vá escriurer un any pel sant de la séva mare, y se 'ls estima molt; ja ho crech; los té en un quadro de llistonets daurats y moltas vegadas al llegirlos li espurnejan los ulls... ¡pobre senyor Antón!

—Ja vaig fentme vell, murmura sovint posantse trist. Pero de cop recordant que las bestioletas y 'l rebost reclaman lo seu cuydado, muda de pensar, y esclama ab certa mena d' énfassis adquirint son habitual bon humor:

—Bah, bah, no m' hi *enfondo*. Mal de cap, cap.

J. AYNÉ RABELL.

Una confessió en Quaresma

Paré.—Ja observas, filli, los preceptes deguts, en temps quaresmal?

¿Cumpleixes lo que la Iglesia diu respecte 'l peix y carn?

Penitent.—No 'n faig de mes ni de menos puig segueixo com tot l' any.

Par.—¡Horror!!! y ab aquesta flemal

Pen.—De qué crida?—*Par.*—¡Condemnat!!.. al infern milióms de sigles per eix pecat cremarás.

Pen.—Ja veurá, com soch *paleta*

y no m' arriban los rals, tinch de rosegá á tot' hora civils, congre y bacallá.

Si vosté m' afluíxés *algo* compadintse del meu mal, pel bigoti no *rustirme*, créguim, menjaré bons talls.

JORDI MONTSERRAT,

A mon apreciat amich y company lo jove poeta

JASCINTO CAPDEVILA LLAMBI (á) J. CAP.

SONET

Gran *caparrada* feres, amich *Cap*, al marxar á l' Habana á doná 'l cop buscant de algún ingeni 'l dols arrop vejente en Barcelona sense un nap.

Puig no crech que en América 'l teu pap consols obtingui, ni ta bossa adop si es que no 't posas los caixals de llop y soltura no tens per fer lo *rap*.

Allí l' home que vol anar mes tip es lo qui la conciencia té en lo cep y á la sana moral ab befa escup; mes aquell qu' es honrat sense ganyip, fortas tunyinas á tot' hora rep y grácias si no 'l mata un canó Krupp.

A. CORTINA RIVERA.

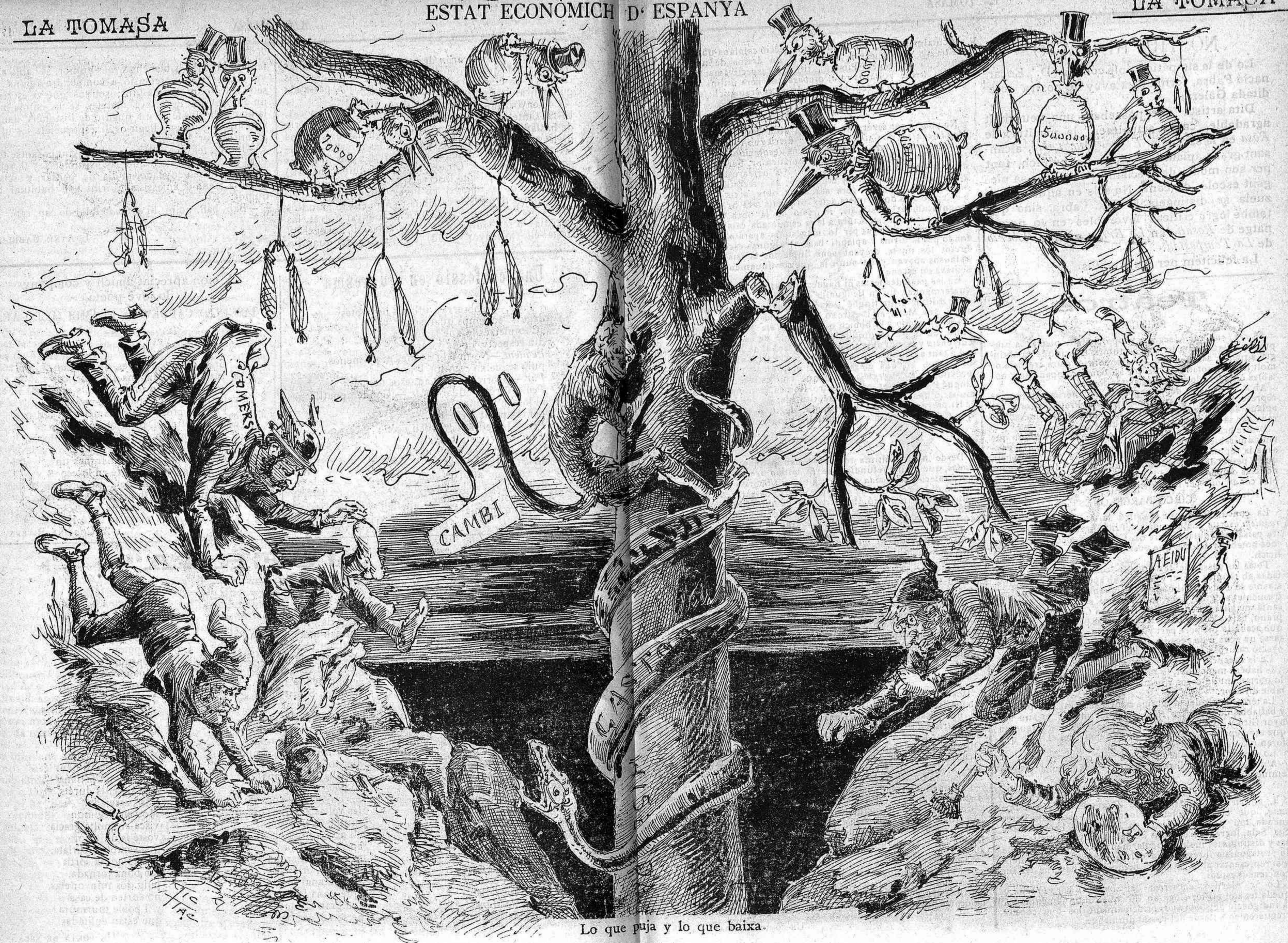
DE "JUERGA"

Cantant y rihent tan punt trenca l' alba mossen Segimon se renta la cara. Del armari trau flamanta sotana, manteu no estrenat, teula enxarolada, paraygua vermell, camisa planxada. La maleta omplint l' arregla y la tanca. De la porta al peu s' hi veu gran collada de vellas y vells, noyas y maynada: mossen Segimon molt content s' hi atansa los fa arrengher, y revista 'ls pássa. Tots van provehits com per una marxa; botas y sarróns á cap d' ells ne manca. Las noyas al coll portan la medalla que *hijas de María* de lluny las aclama,

Las vellas y vells á mes de pitansa rosaris y creus ne fan aná en *dayna*. Déixan el carrer travessan la plassa, y vers l' Estació emprenen la marxa. Mossen Segimon á tots los comanda; com remat de xays los guia, acompanya, y 'ls fa que respongan á un himne que canta. Per tots los vagóns, la colla s' escampa lo bon pastoret los cuyda que encanta, las vellas y vells juntets agermana; ell ab las minyonas apart se separa per darlos llistóns de moral cristiana. Tot ha anat molt bè; ¡que bona la marxa!, á la gran Ciutat ne son d' arribada;

l' endemá podrian fer la gran festassa que en punt se conclou entre gent sensata lo petonejar güarnida sabata. Mossen Segimon ja n' es de tornada, y ab lo seu remat entra al poble ab ánsia. A tots quants preguntan com ha anat la guassa, reparteix en gran santets y medallas. Vaya un rendiment li ha donat la llana uns siscents duréts y la passejada. Mossen Segimon visca en molta gracia vosté fa un color que sembla escarlata. A tots no ha sortit tan bona jornada, puig dos minyonetas, no surten de casa y 'l poble murmura que están enfitadas.

UN POETA DE SECÁ.

Lo que puja y lo que baixa.

NOSTRE RETRATO

Lo de la simpática tiple cómica D.ª Encarnació Fabra, forma part avuy de nostra acreditada Galeria.

Dita artista que posseheix una veu molt agradable, canta actualment la partitura de *Rosa* en la sarzuela *El rey que rabió*, alcançant grans aplausos y elogis del públich, tant per son modo de declamar, com per sa elegant escola de cant. No sols en aquesta sarzuela se distingeix la Sra. Fabra, sino que també logra críticas favorables en lo personatge de *Rosalía* en *La Bruja* y en lo *Roberto* de *La Tempestad*.

La felicitem per sos triunfos.

Teatros

PRINCIPAL

El rey que rabió segueix proporcionant plens a la Empresa y aplausos als artistes y autors. L' éxit que ha obtingut aqueixa sarzuela vé a corroborar nostra creencia de molt temps profetisada, de que ab bonas companyias y notables obras, se lograria regenerar lo teatro.

Ab lo personatge del protagonista ha alternat en algunas representacions la guapissima tiple Sta. Pretel, logrant ser aplaudida en totas las pessas que cantá, aixis com admirada per sa gentilesa y bonica figura.

Dintre breus dias alternará ab lo personatge de *Rosa* que tan admirablement desempenya la Sra. Fabra, nostra payzana la reputada primera actriu jove Sta. Dolors Abril, que a pesar de haberse dedicat fins are al drama, segons noticias de personas que l' han sentida, posseheix admirables condicions per l' art lírich.

CIRCO BARCELONÉS

La concurrència que assistí a la audició de la *misa de requiem* escrita a la memoria del immortal Gayarre per nostre paisá lo reputat mestre Sr. Giró, estava composta de lo mes notable y selecte que posseheix nostra ciutat en l' art lírich.

Totas las pessas de tan notable composició foren escoltadas ab religiós silenci y rebudas ab aplausos, pero l' entusiasme se desbordá al finalisar lo notable coro *Dies irae* instrumentat ab gran vigor, lo *Recordare* solo de soprano que cantá magistralment la Sra. Ferni, lo *Confutatis* pera soprano, baix y coro y la *Lacrimosa*, pesa per parts y coro ab que acabá la primera part y que valgué el Sr. Giró presentarse un sens fi de vegadas al palco escénich pera rebre una ovació calurosa y entusiasta, impossible de descriure.

En la execució s' hi distingí ademés de la Sra. Ferni que habém mencionat, lo mestre Sr. Subeyas Bach que en lo portament de coros y orquesta s' acredita de ser un notable director.

La tercera part del programa estava reservada al preludi y ballables de la ópera *Rinnegato*, del mateix mestre senyor Giró y ab dir que tots los quatre ballables tingueren que ser repetits, queda fet lo millor elogi del éxit ab que foren rebuts tan notables números musicals.

Lo senyor Giró sols te un defecte: ser catalá.

A dirse Gironini ó Gireau aviat faria una fortuna y sería eminent.

ROMEA

L' antich drama de 'n Gil de Zárate, *Carlos II el hechizado*, que en altres temps lográ una escomunió tremenda, fou posat en escena en la nit del benefici de la Sta. Sala, logrant en conjunt un desempenyo bastant acertat y distingintse molt particularment lo Sr. Borrás, que lo protagonista li resultá un dels personatjes que li hem vist representar ab mes acert, demostrant haverne fet un conciensut estudi.

Lo Sr. Martí s' encarregá del simpálich pare *Froilan* y queda fet son millor elogi ab dir que continuament lográ la indignació dels *morenos*, principalment los que concorregueren en la tarde del passat diumenge.

Actualment están en estudi per la secció catalana una comédia del Sr. Figuerola Aldrofeu y un drama de nostre amic lo Sr. Soler (Pitarra), titulats respectivament: *Lo cós del delict* y *Barba-roja*, preparantse pera últims de la present setmana la reproducció del poema dramátich: *Judas*.

NOVEDATS

No podém ser severs al jutjar la obra castellana *Maria Magdalena*, ja que tingué que ser escrita ab lo peu forsat de naberse de servir de las magnificas decoracions y accesoris de la obra del reputat autor dramátich Sr. Ferrer y Codina, que ab lo mateix ó paregut títol s' había estrenat ab gran éxit l' any passat, y també per la precipitació que s' ha donat al autor pera acabar la obra, aixis es que a excepció dels dos primers actes originals del Sr. Castillo magníficament versificats, lo resto de la obra te molta assimilitut en sa estructura a la já esmentada catalana.

Lo públich afalagat per lo magestuós aparato, deixá lo fondo per la forma y aplaudí bastant algunas escenas, sobretot los finals, creyent sens dupte los artistes que 'ls aplausos anavan per l' autor ja que continuament se presentava en escena.

En las passadas festas hi hagueren quatre *calderudas* com vulgarment se diu en llenguatje de teatro.

Lo dilluns últim tingué lloch lo benefici de la primera actriu Sra. Mena, ab l' estreno en aquest teatro de la trajedia *Rey y monjo* y lo bonich quadro *La Teta gallinayre*, logrant veurer per tal motiu lo teatro plé de escullida concurrència y essent obsequiada ab un sens fi de regalos.

La tant aplaudida característica Sra. Palá, anuncia també lo seu ab uns elegantíssims programas pera dilluns próxim, ab *La Parentela*, obra que tant extraordinari éxit tingué l' any passat en lo teatro Romea, estrenant a continuació una comédia en i acte, titulada: *La Baldirona*.

Hi preveyém un plé de primera, degut a las simpatias que té la beneficiada y lo escullit del programa.

CATALUNYA

Desde nostra última revista s' han estrenat *El paso de Judas*, que es una refundició de *El mismo demonio*, teta ab poch salero y adornada de música bastant pobrissona, a excepció d' un coro que ab acompanyament de xarrachs produheix bona impresió. L' éxit que ha obtingut ha sigut sols regular, per lo que propiament se pot dir que los aplausos anavan de *paso*. ¡Com que eran de la *claque!*

També s' ha estrenat *Los aparecidos*, que a pesar de haberhi bastant de *El mismo demonio*, lográ un exit franch degut a sos molíssims xistes y escenas sumament cómicas, ademés de la música tota ella inspiraçissima, digne del mestre Sr. Caballero.

Lo desempenyo inmillorable, sobresurtinthe los Srs. Ruíz, Cebón, Palmada y 'l nou tenor cómich Fernández.

Pera ahir estava anunciada la sarzuela *Chateau Margaux*, cantada per Leocadia Alba, que es la artista que la estrená en Madrit, y se prepara pera avuy lo tant anunciat sainete lírich *La tragedia en el meson ó los dos contrabandistas* que ab tot y portar la paternitat de 'n Javier de Burgos, las noticias que corran son bastant pessimistas.

CALVO-VICO

Dos estrenos van tenir lloch en la nit del 12 del corrent. Lo del drama catalá de D. J. Roig, titulat: *¡Fratricida!* y 'l de una pesa denominada *Contrabando*, del Sr. Saltiveri.

¡Fratricida! es una refundició de *Criminal y delator*, obra del mateix autor, estrenada fa alguns anys en lo teatro del Olimpo, que ha millorat bastant, trovantshi en éll algunas escenas de bon efecte com per exemple la del final del segón acte. L' argument es ben portat, y 'l diálech, si bé fácil, admet encare un xiquet la llima.

L' autor fou cridat a las taulas junt ab los artistes que 's distingiren en lo desempenyo de la obra.

Contrabando vá fer riurer molt per algunas situacions ben trovadas que 's prestan a *quid-pro-quo*s, pero la generalitat resultan algo forsadetas. En quant als xistes... ¡ay la mare, que granats!—Sr. Saltiveri, miris que 'm vá fer sofocar!—

L' autor sigué cridat a las taulas entre aplausos.

Pel próxim diumenje s' anuncia la segona representació del drama catalá *¡Fratricida!*, prenenthi part la distingida actriu senyora Joaní en susstitució de la senyora Solá a qui ha ocorregut una sensible desgracia.

UN CÓMICH RETIRAT.

SOBRE 'LS DEJUNIS

Tè liabia molt atrayent,
bon ayre y mirá de tuna.
Segons murmura la gent,
no dejuna.

Diaris de segona má
ven, y ab lo poch que 'n pot treure,
dejuna molt de menjá
y de beure.

A. Figueras

Vá á missa á passá l' estona;
de prédica no 'n deixa una
y fá molts anys ipobre donal
que dejuna.

Se posa á punt de carmetlo
bebent ví, y caiga allá ahont caiga.
May dejuna de xaretlo,
no mes d' aygua.

En Arora (Vigo) uns pescadors han agafat un peix de forma singular, que cap de las personas que l' han vist l' han sapigut classificar. Sembla que 'ls que l' han agafat se proposan regalarlo al gabinet d' historia natural de Pontevedra.

Aquest peix no pot quedar sense nom, y com que la seva aparició ha vingut en aquest temps, proposém que se 'l anomeni: *Mónstruo*.

Diuhén que l' espasa Lagartijo no vindrá á Barcelona en la próxima temporada taurina.

La llástima es que 'n vindrán d' altres.

Segons telegrafia lo governador d' Oviedo, diu que un individuo que estava cassant, en Tineo, al disparar sobre un corso, va tocar á una nena de deu anys que 's trobava guardant ovellas.

Se veu que aquest célebre cassador es com aquells que apunten al hort y tocan á la vinya.

Lo día 7 d' aquest més á Madrit va suicidarse un porter y per ferho va emborratxarse. Al costat del cadavre s' hi va trobá una ampolla vuyda y una pistola descarregada.

¿Quina de las dugas va esser l' arma homicida?

Una senyora inglesa ha publicat un anunci dient que desitja col·locar lo seu gós á casa d' un metje, preferint á un que no tingui fills ni bèstias á casa. Ofereix per aixó, cent lliuras mensuals al metje *dispeser*, per mentras ella estigui fora d' Inglaterra.

Al llegir aquest anunci,
hi ha opinions molt diferents,
los uns diuhén: ¡dítxós gós!
y jó dich: ¡dítxosa inglesa!

A Lleyda comensa á publicarse un periódich que 's titula *El Almogavar*.

Si en temps dels almogavars no hi había carlins ¿á que vé aquest títol...? ¡Ah! ja hi caich. Es que 'ls carlins nos volen tornar á l' época dels almogavars.

Llegim en un periódich que en Valls fan llit molts vehins de la població á consecuencia de la malaltia regnant.

Com no diu quina malaltia es, suposém que será la pitjor de las regnants, ó siga la conservaduría.

Lo desventurat pare del cadet Rodríguez, ha publicat en los periódichs una carta en la qual dona las gracias á la premsa en general y á las personas que s' han interessat en l' assumpto del seu fill.

Que 's prengui la part que li toca 'l *Diario de Barcelona* per haver volgut demostrar la justicia de la senténcia.

Dintre pochos días apareixerá un tomet de poesías castellanas que ab lo modest titol de *Olas de espuma*, publica nostre estimat amich y constant colaborador D. Francesch Marull, distingit poeta ampurdanés.

Dit volúm, á pesar de contenir mes de 60 planas y estar esmeradament imprés, sols costará 2 rals.

A adquirirlo donchs los aficionats á la bona literatura.

¿Saben que á Vich van rebre á Mr. Sequah, poch menos que á cops de patata?

Donchs are s' han convenut de que son veritat las sévas curas y hasta li fan alimárias y li donan serenatas.

Vaja, celebrém que 'ls vigatans se portin be ab sos hostes.

Y mister Sequah pot dí:

—Ja 'ls perdono la pallissa,
vinga un tall de ilangonissa
y oblidém tot lo d' ahí.—

AVIS

Los escriptors que 'ns envían original pel correu, tinguin present que si 'l plech es tancat, hi han de posá 'l franqueix com si sigués un' altra carta. Si volen posarhi un sello de céntim, lo plech ha d' esser obert y han de inscriurer en lo sobre

Original para la Prensa

Si no ho fan en aquesta forma, l' original se quedarà en correus, perquè no l' anirém á buscar.

Repichs

Ab motiu de la excusió donada á la obra dramática *Realidad*, del célebre novelista Pérez Galdós, que últimament s' ha estrenat en Madrit, llegim que la primera actriu senyoreta Guerrero, no ha lograt donar al personatge de Angustias tot lo relleu y vritat que requereix aquella singular figura, habentse dit parescudas frasses quan s' estrená *El obstáculo*, ab lo personatge que á ella se confiá.

Are si que podém dir que los crítichs madrilenyos no hi entenen.

¡Ves, si es possible que després de las lliçons rebudas per en *Coquelin* (ainé) no sigui la Sta. Guerrero un talent superior y representi las obras ab tot lo degut art y coneixement escénich!

¡Rés... malas volensas!

Per ara ja no tenim reforma de Barcelona.

¿Y qui paga á ne 'ls propietaris los perjudicis que 'ls vé causant desde fá molt temps l' anomalia de la situació en aquest particular.

¿Que no n' hi ha prou ab la baixa de la riquesa pública, que també 's vol que la particular vingui perjudicantse? Que baixin los que 's diguin *Baixeras*, pero 'ls demés ¿que hi ténen que veure?

Sembla que 'l *Diario de Barcelona* está contra l' instalació que 's fá de fonts ab llums.

Pero senyó Brusí, si aquellas fonts no son de la civilisació, ni las llums son del progrés, ¿perqué li donan tant que sentir?

S'assegura que 'l senyor Elduayen diu que no ha dimitit, que quan estigui millor assistirà als Consells de ministres, dimitint en cas de recaure en la malaltia.

Velshiaquí una crisi que depén d' un cop d' ayre, d' una mullena, d' un susto, en fi de qualsevol accident en la salut d' aquest senyor.

Si ab la crisi hem d' anar millor, que pitjor no pot ser, vingui la crisi; si hem de continuar aixís mateix, que s' esperi á recaure 'l senyor Elduayen, que ja caurá sense recaure.

A Rentería, un pare ha fugit de la població deixant abandonats á dos fills seus de pochs anys, que han tingut de posarse en una casa de beneficència.

Barbaritats d' aquesta naturalesa, no necessitan comentaris.

Llegím en lo periódich *nocturno* que en unas escavacions practicadas en lo cementiri de *Granollers de la Plana* s' hi han trobat sepulturas de la época romana en molt bon estat de conservació.

¿Granollers de la Plana?

¿Lo que saben los nostres revisters!

Fins are no sabíam que existís, pero quan éll ho diu... lo dijo Blas y... tapa.

Se veu que aquet gacetillero té la topografía á la punta dels... peus.

Lo conegut escriptor Leopoldo Alas (*Clarín*) y 'l senyor Bobadilla (*Fray Candil*) s' han desafiát, resultant aquell ab una leve ferida de sabre á la cara.

¿Sembla impossible que gent que dona probas de tenir talent, abaixi 'l cap á la ridicula moda de desafiarse! ¿Que no veuen que l' opinió pública n' es contrária? O sino, vegin com ha perdut del concepte, aquell ministre que 's desafiá.

Quan no hi hagin paraulas, ni lletras, ni altres medis per exposar las rahóns, lo desafio pot sé tindrà una explicació, pero avuy está á la mateixa categoria de las corridas de toros espanyolas, los pugilats Inglesos y las renyinas de galls americanas.

Segons *El Correo Catalán*, cinch subjectes perteneixents á la Societat de Velocipedistas de nostra ciutat, montats ab *bicicletas* han fet una excursió al monastir de Montserrat ab 3 horas y 27 minuts.

¿Vol dir, amich Bonet, que no hi falta la torna?

¿Que no se 'n recorda que estém en Quaresma? Pensi que per cada *garrofa* hi han set anys de purgatori.

Lo periódich *Lo teatro catalá* desde qu' está *dirigit* per un *escritorcillo* que á falta d' avia que l' alabi, éll mateix diu que té *popularitat*, s' entreté, per inquina personal, en molestar ab insults á nostre estimat Redactor lo Sr. Ayné Rabell, qui usant de mes educació y prudència deixa passarlos sense pèndres la moléstia de atacarlos tal com se mereixen.

¡Ah criaturas envejasas! Vostés podrán no escriurer ab los *peus* pero es innegable que ho verifican ab las *potas*.

ANUNCI

Un setmanari catalá pendrá llistóns de italiá y francés... si las hi donan de franch.

Lo pobret periódich se veu aburrit quan ha d' escriurer paraulas en aquestas dugas llenguas: d' una *serata d' onore* (italiá) ne diu *serenata d' onore!* y de *rien du tout...* (francés) rient de tont!

Podría acabar la frase y dirse *tonto* per dir algo que fos vritat.

PENSAMENTS QUARESMAIS

Després dels núvols, lo sol; després de Carnestoltas, Quaresma.

Un catòlich fanàtich.

Després del sol, los núvols; després de ballar, fer penitència.

Un amich de la gatzara.

Després de la feyna, vé 'l descans.

Una balladora.

Després del descans, vé la feyna.

Una bacallanera.

No sè com s' ho fan los que tenen prou virtut per dejuná tois los divendres.

Un gurmán.

No sè com s' ho fan los que no mes dejunan per la Quaresma.

Un mestre de estudi que acredita 6 trimestres.

Los dejunis los té ordenats l' iglesia per la mortificació del cos.

Un creyent.

Los dejunis son posats en aquest temps en benefici del cos, perquè en aquesta época no convé engreixá las sanchs.

Un despreocupat.

La Quaresma porta la quá al darrera, perquè acaba ab quatre días seguits de magre.

Un dejunayre.

La Quaresma porta la quá al devant: Qua... resma.

Un xaradista.

Qui fa de peix tota la Quaresma, té ganas de carn mentres dura.

Una majordona.

Qui fa de peix tota la Quaresma tè set, set, set...manas.

Un jugador de paraulas.

En los días magres, mes val menjar carn sola, que barrejar.

Un predicador.

En los días magres, si 's menja carn y peix, com que 'l peix es magre lo pecat no es tan grós com si 's menja tot carn, perquè aquesta es menjá gras.

Un burrango.

ROCH RICH.

CORRESPONDENCIA

Se publicará tot ó part de lo que han remés los senyors A. B. Ll. Pauhet de la Cinta, Emili Sunyé, Guerritita, Joseph Morató, Plácit Rosés, R. Allirt, J. M., Ramón Llei.

Avis: En vista de que fins ab la forma lacónica de la nostra correspondència, encara hi ha qui s' ressent de qué se li digui que lo que ha enviat no pot publicarse, hem determinat no posar mes que 'ls noms de aquells aquí se 'ls hi admés tot ó part de lo que han remés. Ab aixó, los que no 's trobin en la correspondència, pensin que 'ls seus treballs, ja pel fondo, ja per la forma, no 'ls podem publicar.

LITOGRAFÍA DE RIBERA Y ESTANY
Redacció y Administració de LA TOMASA
Sant Ramón, 5.—BARCELONA

UN GOMÓS

¡Vaja soch irresistible! L' Estrella 'm va dir que no 'm volia mirá; però en lo retrato que va donar á ma germana molt bè 'm mira.

Joseph Serra

Juguet cómich en un acte y en prosa original de

A. GUASCH TOMBAS

estrenat ab brillant éxit en lo Teatre de Novetats.

Aquesta empresa, inseguint lo propòsit de proporcionar l' adquisició d' obras ab la major baratura possible, ha lograt del autor de tan xistosa comèdia l' adquisició d' un número d' exemplars que 's vendrán á

UN RALET

Podén apressurarse á demanarne 'ls que 'n desitjin porque se 'ns ne van de las mans com fruyta.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Una vocal es primera,
inmens abim la segona,
mineral es ma tercera,
y hu-segona-darrera
un carrer de Barcelona.

RAMIRO BALCELLS.

GEROGLIFICH

X
X X X
X

J. CASADEVALL.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pta.
Cuba y Puerto Rico id.	2 "
Extranger id.	2'50 "
Número corrent.	0'10 "
" atrassat.	0'20 "

NOTA—Tota reclamació podrá dirigitse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5. LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña

FUGA DE VOCALS

-n c.g..t d.y.:—T.f.ll,
q. n.v.l q.' .st., R.m..
-j y c.r.t.l gC.m h. v.y..?
-ll. v.g .b l.s .lls d. p.ll

M. C. F.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 184

Logogrifo numérich.—Cambrils.
Acentígrafo.—Damás.—Damas.

OBRA NOVA

VIATGES D' UNA PUSSA

CAPRITXO HUMORÍSTICH Y FILOSOFI H. EN VERS

original de

A. GUASCH TOMBAS

il·lustrat per A. RENAU

Consta de 32 planas, imprés ab paper superior y son preu es sols de

2 RALS

Per estarse acabant la primera edició, está en premsa la segona que sortirá próximament